

FLORONIA

NIEUWSBRIEF VAN FLORON DISTRICTEN

9 GELDERLAND WEST

22 GELDERLAND MIDDEN

Speciale editie

Verslag districtsavond

10 maart 2011, Wageningen

Bevat een enquête

(losse bijlage in word)

Voorwoord

Met 29 mensen was de districtsavond in het Groene Wiel in Wageningen goed bezocht. Het was een gezellige avond, waarop we plannen hebben gemaakt voor volgend jaar, en er gelegenheid was elkaar beter te leren kennen. We zijn van plan om voortaan elk jaar een startavond te organiseren, wsch. op de tweede donderdag in maart. Zet maar vast in je agenda voor volgend jaar!

De avond werd afgesloten met een zeer duidelijke korte presentatie van Han Runhaar, die vertelde wat recente ontwikkelingen zijn rondom het Binnenveld, voor een belangrijk deel het gevolg van de beleidswijzigingen in Den Haag. Zijn verhaal was niet echt om vrolijk van te worden. Hij liet o.a. een hele enge toekomstschets zien met een A30 direct langs de Bennekomse Meent. Aan ons allen de taak om overal waar mogelijk te vertellen hoe belangrijk de natuur is, en hoe desastreus de gevolgen van het kabinetsbeleid (niet alleen een bezuiniging, maar ook een stimulering van landbouwindustrie, ongebreidelde bouw en snelwegaanleg, ten koste van de natuur en de leefbaarheid).

Hopelijk kan Han ons op de startavond van 2012 wat vrolijker nieuws brengen.

Deze speciale editie van de Floronia bestaat uit mijn powerpoint-presentatie van de districtsavond. Vanwege de bestandsgrootte heb ik de plaatjes eruit gelaten. Voor mensen die geen powerpoint op hun computer hebben, heb ik een pdf-document gemaakt. Als bijlage is een enquête toegevoegd. We verzoeken jullie om deze enquête zo spoedig mogelijk, liefst voor 1 april, naar ons op te sturen. Op dia 21 lichten we toe, waarom deze Floronia niet op papier is uitgebracht, in de enquête kun je aangeven wat je er van vindt.

We hebben heel wat plannen, teveel voor 1 jaar. Maar er volgen meer jaren. Ons doel is, om contact te leggen tussen wilde plantenliefhebbers in de regio, zodat er een netwerk ontstaat voor kennisuitwisseling, inventarisatie en plantenbescherming.

We wensen jullie een prachtige zomer toe, hopelijk tot gauw, buiten ergens!

Hans Inberg, districtscoördinator d9 (en d22),

Mede namens Elmar Prins, districtscoördinator d22 (en d9) en Ineke Jansonius

FLORON-districten

D9/22 Hans Inberg

D22/9 Elmar Prins

D20 Fons Reijerse

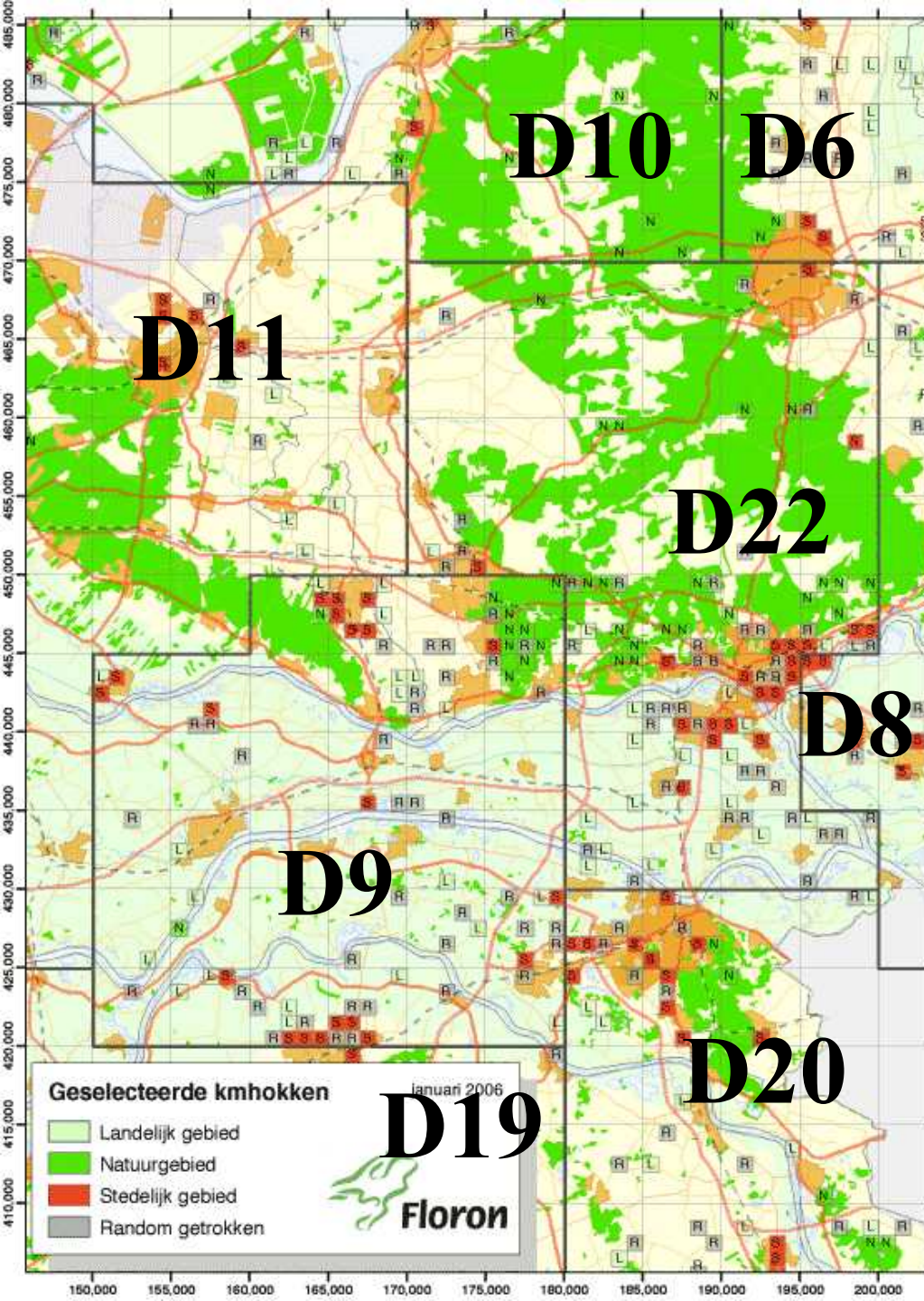
D11 Patrick Lansing

D10 Egbert de Boer

D19 Joep Spronk

D6 Piet Bremer

D8 Fred (Roggelelie) Bos

Aanwezig	
Antje Zandstra	Arnhem
Dirk Prins	Rhenen
Douwe van Dam	Wageningen
Elmar Prins	Bennekom
Erik Simons	Wageningen
Erik Slootweg	Wageningen
Etienne Corten	Doorwerth
Frits van Beusekom	Rhenen
Gerben de Graaf	Wijchen
Gerda vd Berg	Culemborg
Gert-jan Koopman	Overberg
Han Runhaar	Rhenen
Hans Inberg	Renkum
Herman Thunissen	Wageningen
Ineke Jansonius	Wageningen
Joris Ernst	Arnhem
Jos Verhulst	Wageningen
Koen van Setten	Opheusden
Leny Huitzing	Wageningen
Lieuwe Haanstra	Arnhem
Maarten Japink	Culemborg
Marcel Bolten	Overasselt
Maurice Jansen	Lienden
Remko van Rosmalen	Arnhem
Ronald Busman	Wageningen
Sicco Ens	Wageningen
Tineke Jansen	Renkum
Wim Vuik	Tiel
Wout vd Slikke	Leiden

Enkele leuke waarnemingen

(meer op een eventuele districtsmiddag in de herfst)

- Bosmuur staat in o.a. Colenbrandersbos en Meinerswijk, mogelijk ook elders? (bijv. Jufferswaard Renkum?).
- Oranje springzaad op steeds meer plekken. Hoe misdraagt Reuzenbalsemien zich? Balfourii ook al?
- Kruising Brede en Gewone eikvaren Wageningse berg.
- Apeldoorns kanaal: zit vol met Drijvende waterweegbree
- Wageningen (waarneming.nl): Studentenkruid, Herfstalsem, Heelbeen, Kransmuur?
- Nachtkoekoeksbloem Reijerskamp
- Let op leuke warkruiden (bijv. Veldwarkruid Gentse polder)

Floron-projecten

Selectiehokken

Landelijk project loopt ten einde.

Voorstel: de paar laatste hokken in d9 allemaal aanpakken in 2011, in d22 is dit teveel werk voor een jaar.

Floron werkt aan de ontwikkeling van een nieuwe methode, waarmee trendanalyses beter en efficiënter uitgevoerd kunnen worden.

Binnenkort een pilot in de droge heide.

Uitverkoop selectiehokken d9

Veenendaal

Km 167/446. Een echt stadshok op het industrieterrein van Veenendaal. Bevat een ‘puntje’ van het natuurgebied De Hellen. VERKOCHT

Km 168/449. Een hok aan de noordostrand van de bebouwde kom van Veenendaal, met een nieuwbouwwijk, sportpark, agrarisch gebied en een stuk snelweg.

Tussen Tiel en Maurik

Km 159/438. Agrarisch hok in het komkleigebied tussen Tiel en Maurik. Veel sloten, en een bosje.

Tussen Maas en Waal

Km 169/429. In het komkleigebied van het Land van Maas en Waal, ten westen van Horssen. Vooral agrarisch gebied met slootjes, ook een stukje bos behorende bij de Heerlijkheid Horssen.

Km 177/427. Agrarisch hok ten noorden van Wijchen. Met de Woezerikse Leigraaf.

Km 172/426. Ten oosten van Batenburg. Agrarisch langschap, met enkele bosjes, de Maasdijk en een stuk Maasuiteerwaard.

Floron-projecten

Lege hokkenproject

Voorstel voor districtsproject.

In de Betuwe en Veluwe nog veel lege hokken (ca. 600 vanaf 1990 met <70 soorten).

2 alternatieve methodes:

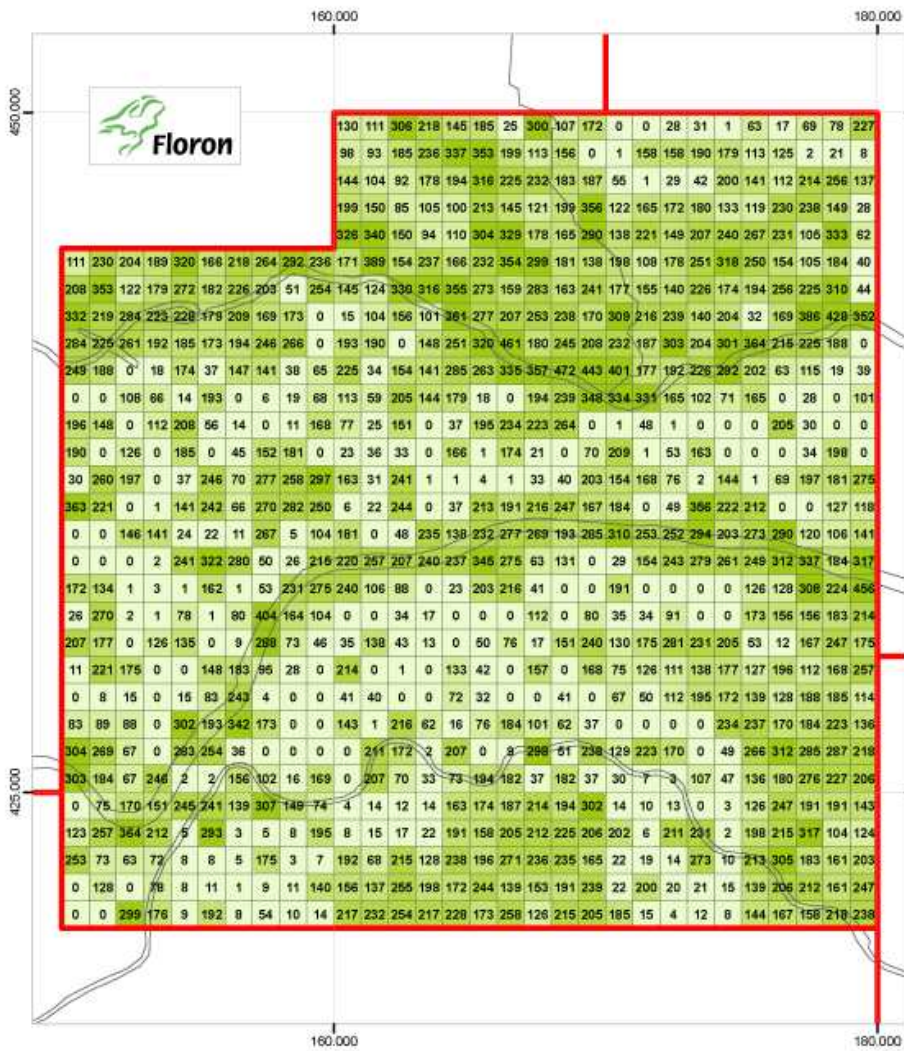
- 'quickscan' net zolang doorzoeken tot je 70 soorten hebt, dan naar een ander hok gaan (beproefde methode in district Utrecht)
- 'volledige' inventarisatie (tenminste 2 of 3 bezoeken verspreid over het jaar)

Voorstel: een combinatie, tenminste elke 10 hokken een volledige inventarisatie; met goede regionale spreiding. Ieder hanteert de methode van eigen voorkeur.

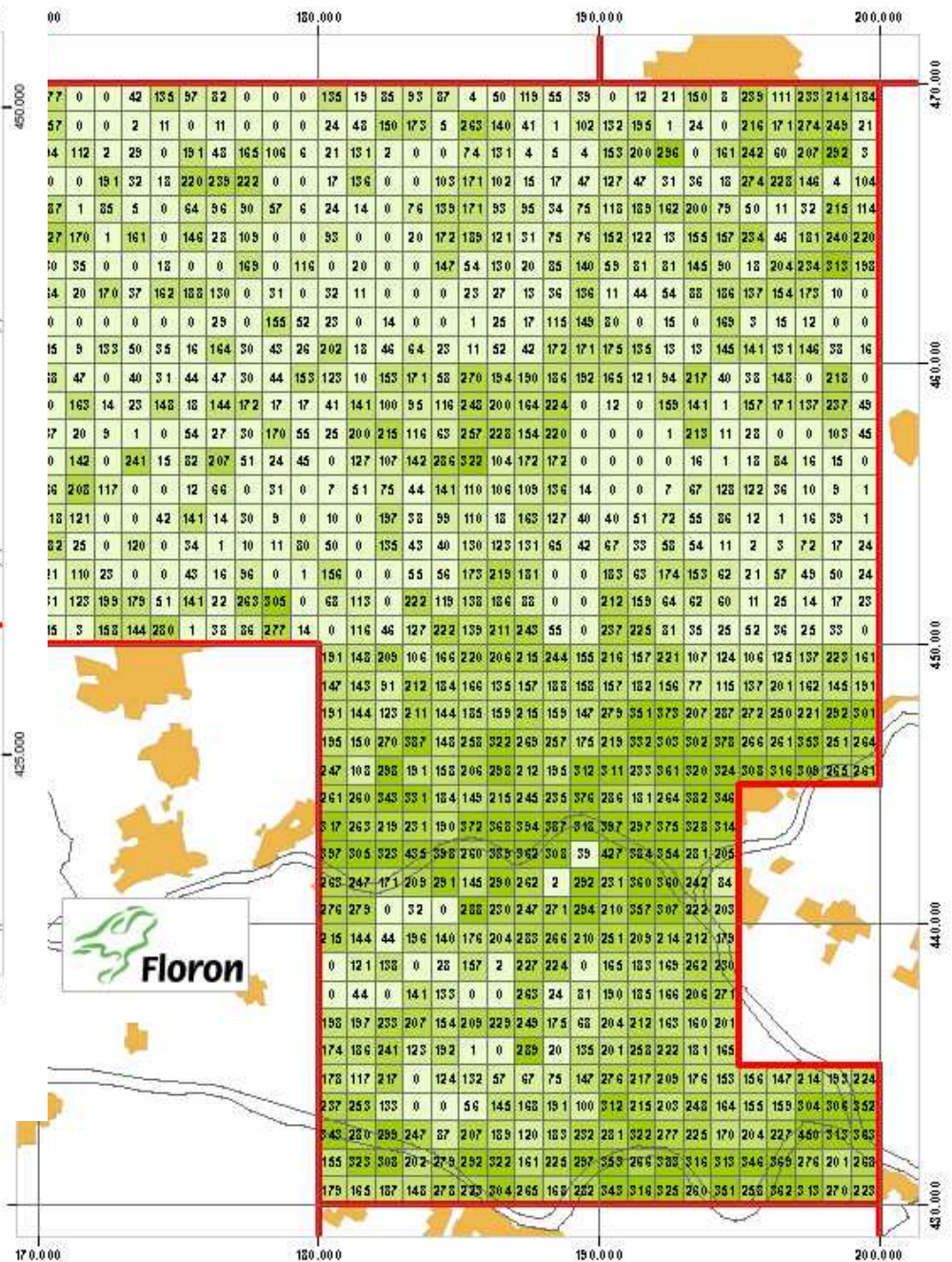
Hoofdcoördinatie Elmar/Hans voor D22/9

Regionale coördinatoren gezocht voor:

Betuwe west, Betuwe oost, Land van Maas en Waal, Brabant, Veluwe

Aantallen waargenomen taxa na 1990 per km-hok in district 9

Aantallen waargenomen taxa na 1990 per km-hok in district 22

Floron-projecten

Verspreidingsonderzoek

Selectie aan soorten.

Actualisatietool op Floron-website (slechts voor een paar soorten).

Voorstel: dit per regio aan te pakken, niet per soort.

Detailoverzichten zijn beschikbaar, echter waarnemingen vaak per kilometerhok, niet gedetailleerder.

Aanpak wordt besproken met mensen die zich voor dit onderzoek aanmelden.

Te actualiseren soorten, met aantal hokken per district

Wetenschappelijke naam	D9 te actualiseren	D9 totaal	D22 te actualiseren	D22 totaal	Nederlandse naam
<i>Allium ursinum</i>	.	.	3	3	Daslook
<i>Alyssum alyssoides</i>	.	.	1	1	Bleek schildzaad
<i>Arabis hirsuta</i> subsp. <i>sagittata</i>	.	.	1	1	Pijlscheefkelk
<i>Arnica montana</i>	1	3	.	.	Valkruid
<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	.	.	2	2	Zwartsteel
<i>Asplenium scolopendrium</i>	.	.	3	5	Tongvaren
<i>Asplenium trichomanes</i>	.	.	3	4	Steenbreekvaren
<i>Campanula glomerata</i>	1	1	1	1	Kluwenklokje
<i>Campanula patula</i>	2	2	.	.	Weideklokje
<i>Campanula persicifolia</i>	.	.	7	8	Prachtklokje
<i>Campanula rapunculus</i>	.	.	13	15	Rapunzelklokje
<i>Campanula trachelium</i>	.	.	9	10	Ruig klokje
<i>Carex ericetorum</i>	.	.	3	10	Heidezegge
<i>Carex hostiana</i>	1	2	.	.	Blonde zegge
<i>Cystopteris fragilis</i>	.	.	2	2	Blaasvaren
<i>Dactylorhiza incarnata</i>	3	6	1	2	Vleeskleurige orchis
<i>Dactylorhiza maculata</i>	.	.	16	19	Gevlekte orchis en Bosorchis
<i>Dactylorhiza majalis</i>	.	.	4	4	Brede orchis en Rietorchis
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>majalis</i>	.	.	1	1	Brede orchis
<i>Dactylorhiza majalis</i> subsp. <i>praetermissa</i>	.	.	5	9	Rietorchis
<i>Dianthus armeria</i>	.	.	8	8	Ruige anjer
<i>Dianthus deltoides</i>	.	.	11	13	Steeanjer
<i>Drosera intermedia</i>	.	.	9	31	Kleine zonnedauw
<i>Drosera rotundifolia</i>	.	.	11	23	Ronde zonnedauw
<i>Epipactis palustris</i>	.	.	4	5	Moerasw espenorchis
<i>Erysimum cheiri</i>	.	.	1	1	Muurbloem
<i>Fritillaria meleagris</i>	.	.	1	1	Wilde kievitsbloem
<i>Galanthus nivalis</i>	17	27	32	33	Gewoon sneeuw klokje

Wetenschappelijke naam	D9 te actualiseren	D9 totaal	D22 te actualiseren	D22 totaal	Nederlandse naam
<i>Gentiana cruciata</i>	1		.	.	Kruisbladgentiaan
<i>Gentiana pneumonanthe</i>	.	.	7	23	Klokjesgentiaan
<i>Geum rivale</i>	.	.	3	4	Knikkend nagelkruid
<i>Goodyera repens</i>	.	.	1	1	Dennenorchis
<i>Gratiola officinalis</i>	1	2	.	.	Genadekruid
<i>Holosteum umbellatum</i>	.	.	2	2	Heelbeen
<i>Hypericum montanum</i>	.	.	1	1	Berghertshooi
<i>Juniperus communis</i>	.	.	47	103	Jeneverbes
<i>Legousia speculum-veneris</i>	.	.	3	3	Groot spiegelklokje
<i>Luronium natans</i>	.	.	6	7	Drijvende w aterw eegbree
<i>Lycopodiella inundata</i>	.	.	4	14	Moerasw olfsklauw
<i>Lycopodium clavatum</i>	.	.	13	18	Grote w olfsklauw
<i>Lycopodium tristachyum</i>	.	.	9	10	Kleine w olfsklauw
<i>Melampyrum arvense</i>	.	.	1	1	Wilde w eit
<i>Mentha pulegium</i>	.	.	3	7	Polei
<i>Menyanthes trifoliata</i>	.	.	11	16	Waterdrieblad
<i>Monotropa hypopitys</i>	.	.	1	1	Stofzaad
<i>Myrica gale</i>	3	3	6	7	Wilde gagel
<i>Narthecium ossifragum</i>	.	.	3	11	Beenbreek
<i>Neottia ovata</i>	6	8	.	.	Grote keverorchis
<i>Origanum vulgare</i>	.	.	35	51	Wilde marjolein
<i>Parietaria judaica</i>	.	.	17	18	Klein glaskruid
<i>Primula veris</i>	.	.	4	6	Gulden sleutelbloem
<i>Primula vulgaris</i>	.	.	1	1	Stengelloze sleutelbloem
<i>Pseudofumaria lutea</i>	3	10	5	5	Gele helmblom
<i>Salvia pratensis</i>	.	.	9	13	Veldsalie
<i>Scabiosa columbaria</i>	.	.	1	2	Duifkruid
<i>Scorzonera humilis</i>	.	.	6	14	Kleine schorseneer
<i>Silene baccifera</i>	.	.	1	2	Besanjelier
<i>Stachys officinalis</i>	.	.	2	2	Betonie
<i>Veronica longifolia</i>	.	.	8	9	Lange ereprijs
<i>Viola persicifolia</i>	3	3	.	.	Melkviooltje 12
<i>Viscum album</i>	.	.	1	1	Maretak

Floron-projecten

Jaarsoort

Voorstel voor een districtsproject.

Doel: van een zeldzame soort die zijn hoofdverspreiding heeft in onze regio de populaties opzoeken, goed beschrijven (o.a. vegetatie-opnames) en bedreigingen formuleren. Met eventuele excursies buiten de regio

Voorbeelden: Dichte bermzegge (2011?), Berghertshooi, Heidezegge, Kleine schorseneer....

Coördinatie: Elmar.

Floron-projecten

Rivieroeveren afstruinen

Voorstel voor een districtsproject.

In de winter 2010/2011 is hoog water geweest. Nieuw zand, strooisel en zaden aangevoerd.

Spannend!

Doel om in 2011 al onze oevers af te lopen, kansrijke plekken 2 keer.

Vrijwilligers gezocht.

Coördinatie: Hans

Floron-projecten

Vaste avond in de week

Een mogelijkheid is om elke week een vaste avond te inventariseren. Dit kan een hok zijn, een stuk rivier, of een populatie van een bijzondere soort.

In enkele andere districten wordt dit reeds jaren toegepast (Groningen en Nijmegen).

Vraag: is hier belangstelling voor en is dit te organiseren? (zie enquête)

Floron-projecten

Districtsmiddag in de herfst/winter

Meer inhoudelijk dan deze districtsavond:

- Bijzondere vondsten
- Presentatie resultaten districtsprojecten
- Lezingen over diverse onderwerpen,

relevant voor ons district, bijv:

- Fallopias en invasieve waterplanten
- Straatputten Wageningen in vergelijking met Utrecht (Wim & Wim)
- Monitoring beekherstel Waterschap Veluwe

Floron-projecten

Excursies

Er zijn 3 excursies bedacht:

- 28 mei: Ineke, Gelderse Vallei
- 27 augustus: Hans, Heerenwaard
- September: Elmar, Veluwe

Zie de Floron-website voor de excursies van de andere districten

Naschrift: op 14 mei is er een excursie van de KNNV
Moeraswerkgroep naar de Blauwe Hel

Floron-projecten

Kampen

Jaarlijks organiseert Floron enkele kampen.

Deze zijn inspirerend, leerzaam en leveren veel gegevens op.

Dit jaar in Amsterdam (juli), Drenthe (augustus) en Terschelling (september)

In 2012 of 2013 bij ons?

Floron

Wat kunnen we verder voor je doen?

- Hulp bij determinatie
- Contacten leggen tussen floristen
- Contacten met terreinbeheerders voor gebiedsgerichte inventarisaties en vergunningen
- Hulp bij soortbescherming (media, ecologisch advies)

Inventariseren voor terreinbeheerders

Wij kunnen hierbij bemiddelen.

Bij voorbeeld:

Recent verzoek Natuurmonumenten (Rob Vermeulen):
Reenberg, Hoeve delle, Ramenberg, Steilhul en Munsterman
RL- en aandachtsoorten te inventariseren (puntlocaties) +
algemene soorten via streeplijst.

Verzoek van ons bij gebiedsgerichte inventarisaties:

Graag altijd wel per kilometerhok scheiden.
Anders levert dit problemen op bij verwerking.

Andersom bij kilometerhokinventarisaties:

Ook per gebied, indien relevant, en in overleg met terreineigenaren.

Floron

Wat verwachten jullie van de Floronia?

- hoe vaak per jaar?
- wat moet erin?
- wij willen de Floronia voortaan digitaal uitbrengen en alleen in uitzonderingsgevallen opsturen naar mensen zonder email. Dat scheelt een heleboel tijd en geld. Wat vinden jullie daarvan?

Floron

Waarnemingen aanleveren

Zoals je zelf wilt, maar bij voorkeur:

- Analoog: Streeplijst NL/wetenschappelijk, waarnemingenkaartje,
- Digitaal: telmee.nl, waarneming.nl, turboveg, excel
- Via wnpda (telofoon)

Uiteindelijk komt alles in de NDFF (Nationale Database Flora en Fauna)

Dit alles is in ontwikkeling.

Zowel Hans als Elmar zit in het validatieteam van telmee, Elmar ook in waarneming.nl

Floron

Nieuwe streeplijsten

Verschil:

Typische soorten habitattypen Natura 2000 toegevoegd.

Zie folder over typische soorten, of website Floron.

Plantenwerkgroepen in de regio.

KNNV Wageningen

Inventarisaties:

- Renkumse benedenwaard 2011
- Arboretum Belmonte 2011
- Grebbelinie 2012

KNNV Arnhem

KNNV Apeldoorn

IVN Oss

IVN Barneveld

IVN Ede

IVN Tiel

IVN Veenendaal

Natuur- en Vogelwacht Culemborg

PKN (plantensociologische kring)

Nieuwe website: www.stratiotes.net

(Inschrijven excursies tot 12-3)

Werkgroep Flora en Fauna Gelderse poort

KNNV Nijmegen

.....

Tuinontsnappingen

Hoe daar mee om te gaan:

- Strepen?
- Niet strepen?
- Soms strepen, soms niet strepen?
- Terugzetten in de tuin?
- Vernietingen?

Is er meer eenduidigheid gewenst?

Tip: in ieder geval altijd aangeven of een soort ontsnapt is, als je daar aanwijzingen voor hebt, en opschrijven wat die aanwijzingen zijn!

Nieuwe literatuur

Deze zomer. **Carex Europaea**, volume 1, geschreven door Jacob Koopman (voorheen: Floron-coördinator Fryslan, nu woonachtig in Polen). Niet goedkoop, 130 euro (90-100 bij voorinschrijving).

Het gaat om een Engelstalig boek over alle Carex-soorten (beter: taxa) en alle –hybriden van Europa.

Het is geen determineerwerk, maar geeft erg veel gedetailleerde basisinformatie. De 462 foto's kunnen zeker van nut zijn bij determinatie.

Jacob organiseert eind juni/begin juli een botanische reis naar Polen. Opgave is nog mogelijk. jackoopman@e-cho.pl

Nieuwe literatuur

Verschenen:

- Plantenkijkgids
- Veldgids invasieve waterplanten
- Nieuwe Engelse Flora
- Veldgids plantengemeenschappen

In 20??: Een nieuwe verspreidingsatlas????

- Pilotversie ter inzage

De media

Recent verzoek van TV Gelderland, programma buitengewoon (zomeruitzendingen 2011).

Gezocht: projecten die aandacht verdienen van een groot publiek.

- Wellicht het rivierstruinproject?
- Andere ideeën?
- Wie vindt dit leuk?

Tot slot

Al onze gegevens komen in de Nationale Databank Flora en Fauna.

Hierdoor kunnen overheden (gemeenten, waterschappen e.d.) steeds meer rekening gehouden wordt met populaties van bijzondere planten.

De bruikbaarheid van de gegevens neemt toe naarmate ze meer op puntniveau verzameld worden.

Dus hoe meer er met GPS detailgegevens verzameld worden, hoe bruikbaarder ze voor dit doel zijn.